

9.

3.12.

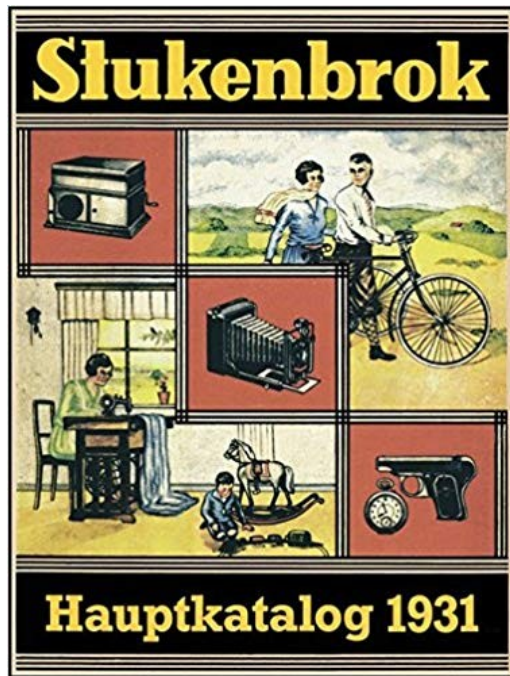
Deutscher Werkbund a standardizace, 1914: polemika Henry van de Velde versus Muthesius

Deutsche Werkbundaustellung v Kolíně nad Rýnem 1914 a česká kubistická expozice, *Svaz českého díla*, resp. *Svaz československého díla*, synergie národního a internacionálního **LHV**

Obchodní dům Tietz, 1898, Berlin, kumulace zboží, potřeba institucionální korekce výroby „shora“

August Stukenbrok
zásilkové katalogy
Nárůst spotřeby

Warenhaus S. SCHEIN

WIEN

I. Bauernmarkt 12.

Neueste Vorhänge und Portièren.

- Fig. 2102. **Mikado-Vorhang**
schwere Qualität, erdfein gewebt, mit geknüpften Franzen
1 compl. Fenster = 2 Flügel
fl. 2,80
Posamenterie-Embrassen per Stück 45 kr.
- Fig. 2103. **Congo-Vorhang**
Jacquard gewebt, für Speise- und Herrenzimmer
1 compl. Fenster = 2 Flügel
fl. 5,50
Posamenterie-Embrassen per Stück 55 kr.
- Fig. 2104. **Rococo-Vorhang**
Schafwoll-Vorhang mit eingewebten Chemillistreifen
1 compl. Fenster = 2 Flügel
fl. 4,80
Stahl-Embrassen mit verwickelter Kette pr. Stück 15 kr.
- Fig. 2105. **Stamboul-Vorhang**
Schweres Schafwollgewebe mit Axminster Chemillistreifen, geknüpft. Franzen, 1 compl. Fenster = 2 Flügel fl. 6,80
Posamenterie-Embrassen per Stück 55 kr.
- Fig. 2106. **Corfu-Vorhang**
dauerhafte Qualität in prachtvoller persischer Ausführung mit reich geknüpften Franzen
1 compl. Fenster = 2 Flügel fl. 9,50
Vorh.-Quasten pr. Stück 95 kr.
- Fig. 2107. **Eleg. Salon-Vorhang**
Schafwoll-Vorhang mit eingewebten bunten Bordüren, innerst offentroll, 1 compl. Fenster = 2 Flügel fl. 10,50
Chemille-Embrassen per Stück 50 kr.

Telephon 1422.

Postparcasse-Check-Conto
Nr. 804.048.

Telegramm-Adresse: Teppichhaus Schein Wien.

Beste Fabrikate in Modern.

Damen- und Kinderwäsche.

Beste Fabrikate in Modern. Damen- und Kinderwäsche. This advertisement features a variety of fashion items for women and children. It includes several styles of corsets, blouses with different necklines and sleeves, and dresses. Each item is accompanied by a small illustration and a brief description in German, along with its price. The items are arranged in a grid-like fashion, with some larger illustrations for featured pieces.

Herrenwäsche, fein gepust.

Echte Cocos-Faserstühle für Stiegen, Corridore etc.

Herrenwäsche, fein gepust. Echte Cocos-Faserstühle für Stiegen, Corridore etc. This advertisement is divided into two main sections. The top section, titled 'Herrenwäsche, fein gepust', displays various men's underwear items such as shirts, trousers, and socks, each with a small illustration and a price tag. The bottom section, titled 'Echte Cocos-Faserstühle für Stiegen, Corridore etc.', features a large illustration of a chair and several smaller images of different chair models. Text descriptions and prices are provided for these items as well.

Hermann Muthesius 1861-1927

Stilarchitektur und Baukunst: Wandlungen der Architektur und der gewerblichen Künste im 19. Jahrhundert und ihr heutiger Standpunkt, Mülheim-Ruhr 1903

Das Englische Haus: Entwicklung, Bedingungen, Anlage, Aufbau, Einrichtung und Innenraum. Bd. 1-3. 1. Aufl. Berlin 1904-1905

Die Einheit der Architektur: Betrachtungen über Baukunst, Ingenieurbau und Kunstgewerbe, Berlin 1908.

»Die ästhetische Ausbildung unserer Ingenieurbauten«. Zeitschrift des Vereins deutscher Ingenieure. 1909 .

Muthesius – „duch a krása stroje“

Gustav Eiffel, Viadukt, 1889,
Fowler a Baker, Most, 1881-7

- *Das Englische Haus: Entwicklung, Bedingungen, Anlage, Aufbau, Einrichtung und Innenraum.*
Bd. 1-3. 1. Aufl. Berlin 1904-1905

DAS
ENGLISCHE HAUS

ENTWICKLUNG, BEDINGUNGEN
ANLAGE, AUFBAU, EINRICHTUNG
UND INNENRAUM

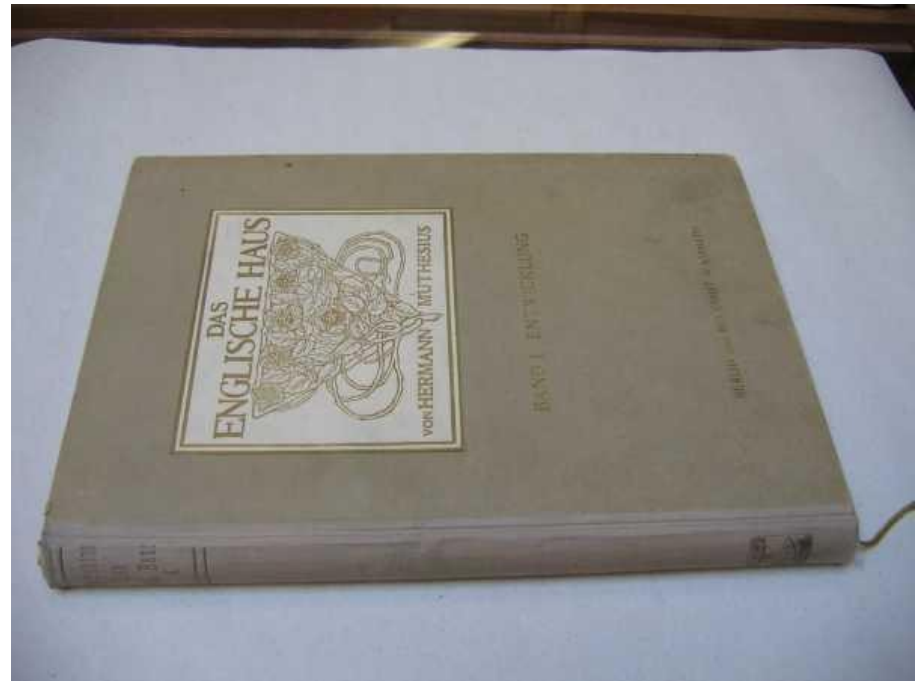
VON
HERMANN MUTHESIUS

IN 3 BÄNDEN

VERLEGT BEI ERNST WASMUTH, G.M.B.H.
BERLIN W. MARKGRAFEN-STRASSE 35

1904

Richard Riemerschmid, Strojově vyrobený nábytek
na III. uměleckoprůmyslové výstavě v Drážďanech 1906

Deutscher Werkbund

Deutscher Werkbund

DWB, překlad: Svaz německého díla je německá skupina umělců, architektů, designérů a řemeslníků.

Založil 1907 Hermann Muthesius v Mnichově, Existoval do roku 1934, znovuzaložen v roce 1949.

12 architektů a 12 obchodních firem

Architekti: Behrens, Riemerschmid, Theodor Fischer, Josef Hoffmann, Bruno Paul, Heinrich Tessenow Henry van de Velde, později Gropius, Mies van der Rohe...

- 1907, Establishment of the Werkbund in Munich
- 1910, [Salon d'Automne](#), Paris
- 1914, [Werkbund Exhibition](#), Cologne
- 1920, [Lilly Reich](#) becomes the first female Director
- 1924, Berlin exhibition
- 1927, Stuttgart exhibition (including the [Weissenhof Estate](#))
- 1929, Breslau exhibition
- 1938, Werkbund closed by the Nazis
- 1949, Reestablishment

Klíčové postavy rané fáze německého Werkbundu

Hermann Muthesius (katedra užitého umění Obchodní univerzity v Berlíně)

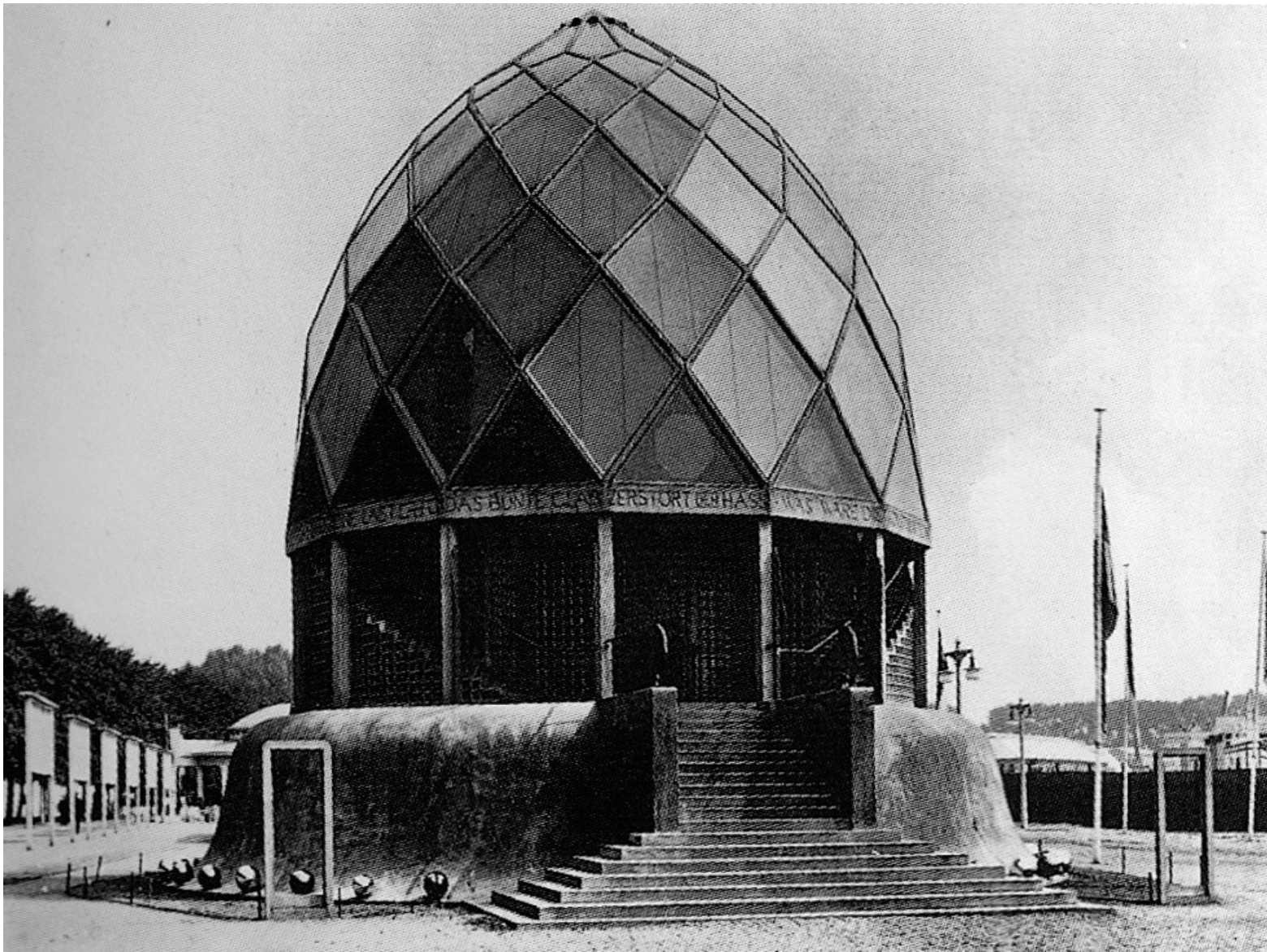
Hans Poelzig Wroclaw (Královská škola umění a řemesel)

Peter Behrens Düsseldorf (Akademie užitého umění)

Bruno Paul Berlin (Škola užitého umění)

Bruno Taut, Werkbund Ausstellung Kolín nad Rýnem, 1914

Henry van de Velde 1863 – 1957 Hermann Muthesius 1861 – 1927

Henry van de Velde versus Hermann Muthesius

Předmět jako umělecký objekt versus typizovaný sériový produkt

Copyrighted Material

The design history reader

Grace Lees-Maffei and Rebecca Houze

Copyrighted Material

Grace Lees-Maffei – Rebecca Houze, *The Design History Reader*, Oxford – New York 2010

WERKBUND THESES AND ANTITHESES

Hermann Muthesius and Henry van de Velde (1914)

1. Architecture, and with it the whole area of the Werkbund's activities, is pressing towards standardization, and only through standardization can it recover that universal significance which was characteristic of it in times of harmonious culture.

2. Standardization, to be understood as the result of a beneficial concentration, will alone make possible the development of a universally valid, unfailing good taste.

3. As long as a universal high level of taste has not been achieved we cannot count on German arts and crafts making their influence effectively felt abroad.

4. The world will demand our products only when they are the vehicles of a convincing stylistic expression. The foundations for this have not been laid by the German movement.

5. The creative development of what has already been achieved is the most urgent task of the age. Upon it the movement's ultimate success will depend. Any relapse and deterioration into imitation would today mean the squandering of a valuable possession.

6. Starting from the conviction that it is a matter of life and death for Germany constantly to ennoble its production, the Deutscher Werkbund, as an association of artists, industrialists, and merchants, must concentrate its attention upon creating the preconditions for the export of its industrial arts.

7. Germany's advances in applied art and architecture must be brought to the attention of foreign countries by effective publicity. Next to

exhibitions the most obvious means of doing this is by periodical illustrated publications.

8. Exhibitions by the Deutscher Werkbund are only meaningful when they are restricted radically to the best and most exemplary. Exhibitions of arts and crafts abroad must be looked upon as a national matter and hence require public subsidy.

9. The existence of efficient large-scale business concerns with reliable good taste is a prerequisite of any export. It would be impossible to meet even internal demands with an object designed by the artist for individual requirements.

10. For national reasons large distributive and transport undertakings whose activities are directed abroad ought to link up with the new movement, now that it has shown what it can do, and consciously represent German art in the world.

Hermann Muthesius

1. So long as there are still artists in the Werkbund and so long as they exercise some influence on its destiny, they will protest against every suggestion for the establishment of a canon and for standardization. By his innermost essence the artist is a burning idealist, a free spontaneous creator. Of his own free will he will never subordinate himself to a discipline that imposes upon him a type, a canon. Instinctively he distrusts everything that might sterilize his actions, and everyone who preaches a rule that might prevent him from thinking his thoughts through to their

own free end, or that attempts to drive him into a universally valid form, in which he sees only a mask that seeks to make a virtue out of incapacity.

2. Certainly, the artist who practices a 'beneficial concentration' has always recognized that currents which are stronger than his own will and thought demand of him that he should acknowledge what is in essential correspondence to the spirit of his age. These currents may be very manifold; he absorbs them unconsciously and consciously as general influences; there is something materially and morally compelling about them for him. He willingly subordinates himself to them and is full of enthusiasm for the idea of a new style *per se*. And for twenty years many of us have been seeking forms and decorations entirely in keeping with our epoch.

3. Nevertheless it has not occurred to any of us that henceforth we ought to try to impose these forms and decoration, which we have sought or found, upon others as standards. We know that several generations will have to work upon what we have started before the physiognomy of the new style is established, and that we can talk of standards and standardization only after the passage of a whole period of endeavors.

4. But we also know that as long as this goal has not been reached our endeavors will still have the charm of creative impetus. Gradually the energies, the gifts of all, begin to combine together, antitheses become neutralized, and at precisely that moment when individual strivings begin to slacken, the physiognomy will be established. The era of imitation will begin and forms and decorations will be used, the production of which no longer calls for any creative impulse: the age of infertility will then have commenced.

5. The desire to see a standard type come into being before the establishment of a style is exactly like wanting to see the effect before the cause. It would be to destroy the embryo in the egg. Is anyone really going to let themselves be dazzled by the apparent possibility of thereby achieving quick results? These premature effects have all the less prospect of enabling German arts and crafts

to exercise an effective influence abroad, because foreign countries are a jump ahead of us in the tradition and the old culture of good taste.

6. Germany, on the other hand, has the great advantage of still possessing gifts which other older, wearier peoples are losing: the gifts of invention, of brilliant personal brainwaves. And it would be nothing short of castration to tie down this rich, many-sided, creative élan so soon.

7. The efforts of the Werkbund should be directed toward cultivating precisely these gifts, as well as the gifts of individual manual skill, joy, and belief in the beauty of highly differentiated execution, not toward inhibiting them by standardization at the very moment when foreign countries are beginning to take an interest in German work. As far as fostering these gifts is concerned, almost everything still remains to be done.

8. We do not deny anyone's good will and we are very well aware of the difficulties that have to be overcome in carrying this out. We know that the workers' organization has done a very great deal for the workers' material welfare, but it can hardly find an excuse for having done so little towards arousing enthusiasm for consummately fine workmanship in those who ought to be our most joyful collaborators. On the other hand, we are well aware of the need to export that lies like a curse upon our industry.

9. And yet nothing, nothing good and splendid, was ever created out of mere consideration for exports. Quality will not be created out of the spirit of export. Quality is always first created exclusively for a quite limited circle of connoisseurs and those who commission the work. These gradually gain confidence in their artists; slowly there develops first a narrower, then a national clientele, and only then do foreign countries, does the world slowly take notice of this quality. It is a complete misunderstanding of the situation to make the industrialists believe that they would increase their chances in the world market if they produced *a priori* standardized types for this world market before these types had become well tried common property at home. The wonderful

works being
them origin
fany glasses
Jensen, the
on.
10. E
to show d
quite true
have mea
rightly sa
the best a

works being exported to us now were none of them originally created for export: think of Tiffany glasses, Copenhagen porcelain, jewellery by Jensen, the books of Cobden-Sanderson, and so on.

10. Every exhibition must have as its purpose to show the world this native quality, and it is quite true that the Werkbund's exhibitions will have meaning only when, as Herr Muthesius so rightly says, they restrict themselves radically to the best and most exemplary.

Henry van de Velde

NOTE

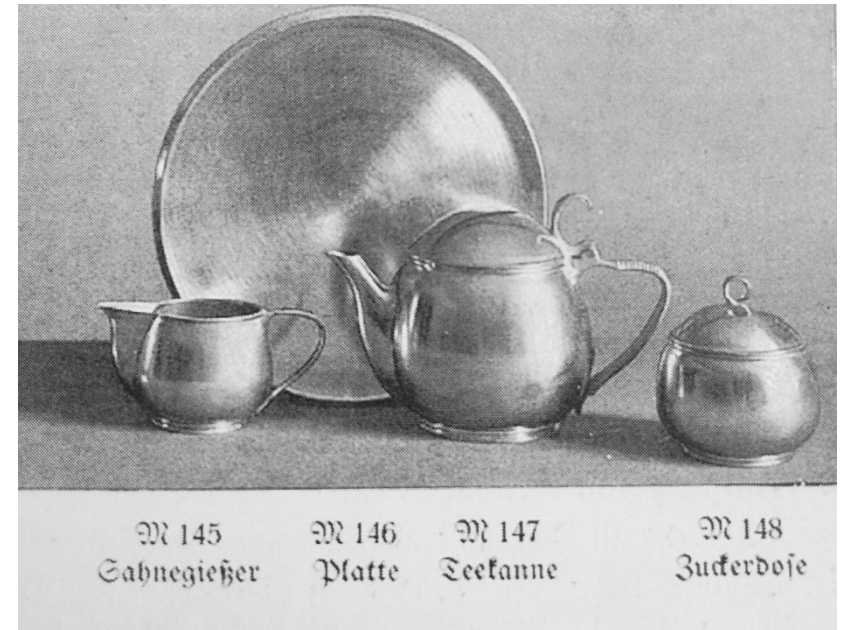
Reproduced from Muthesius, H. and van de Velde, H., 'Werkbund Theses and Antitheses' (1914), in U. Conrads (ed.), *Programs and Manifestoes on 20th-century Architecture*, Cambridge, MA: MIT Press, 2001, pp. 28–31, © 1971 Massachusetts Institute of Technology, by permission of The MIT Press.

Pavel Janák, skici ke standardizovanému předmětu, cca 1914-1915, NTM

Sachlichkeit věcnost
Materialgerechtigkeit spravedlnost, pravdivost
Zweckmäßigkeit účelnost vhodnost
Gediegenheit kvalita solidnost
Nachhaltigkeit trvanlivost

Deutsches Warenbuch, 1915

№ 145 № 146 № 147 № 148
Sahnegießer Platte Teekanne Zuckerdose

Richard Riemerschmid, čajový servis pro Deutsche Werkstätte, 1912

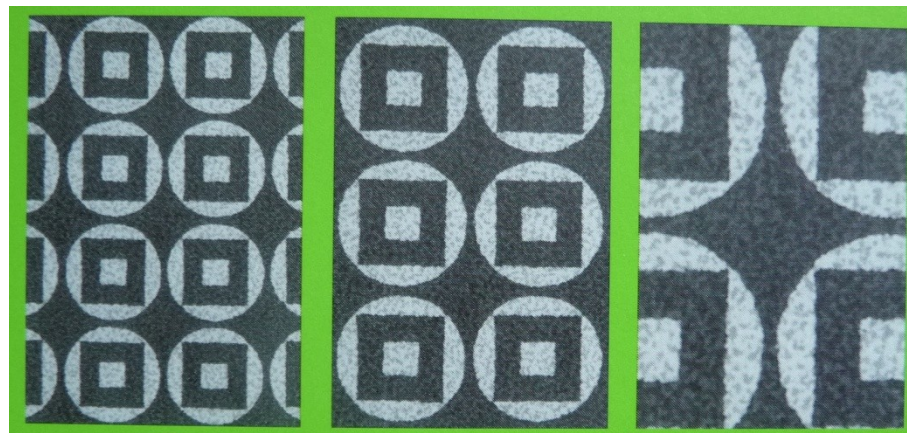
R. Riemerschmid, židle 1899, sklenice 1912
Behrens, sklenice, 1912

Peter Behrens, logo pro Delmehorster
Linoleum fabrik, 1904

Peter Behrens, Návrh na dekorativní vzor na
linoleum, 1910

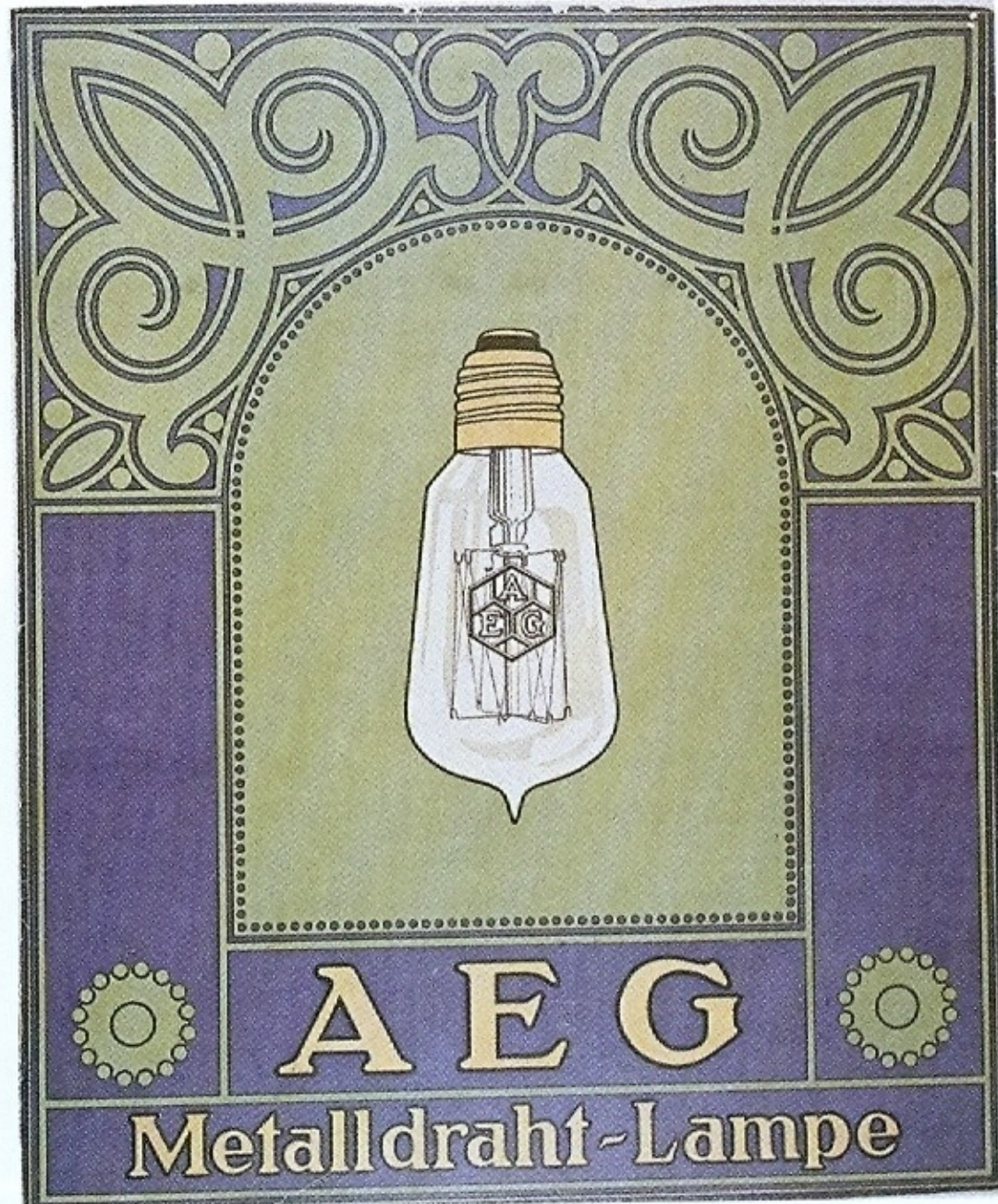
Nové materiály (umělé hmoty), nová média
(elektřina)

38 Peter Behrens

Design for the cover of an
AEG prospectus, 1910

The style is both Jugendstil
and classical, exploiting with
saturated flat colours the
relatively new technique of
offset lithography. Behrens
had been a painter before he
became an architect.

ALLGEMEINE ELEKTRICITÄTS GESELLSCHAFT

AEG-METALLFADENLAMPE

ZIRKA EIN WATT PRO KERZE

Franz Schwechten (1896)

Otto Eckermann (vor 1900)

Peter Behrens (1907)

Peter Behrens (1908)

Peter Behrens (1908)

Peter Behrens (1912)

(1996)

(ab 2003)

(bis 2004)

Peter Behrens – ventilátor 1908

ELEKTRISCHE TEE- UND WASSERKESSEL

NACH ENTWURFEN VON PROF. PETER BEHRENS

Messing glatt, matt
achteckige Form

PL. Nr	Inhalt ca. l	Gewicht ca. kg	Preis Mk.
3588	0,75	1,75	20,—
3598	1,25	1,0	22,—
3608	1,75	1,1	24,—

Kupfer flockig gehämmert
achteckige Form

PL. Nr	Inhalt ca. l	Gewicht ca. kg	Preis Mk.
3589	0,75	0,75	22,—
3599	1,25	1,0	24,—
3690	1,75	1,1	26,—

Messing vernickelt, glatt
achteckige Form

PL. Nr	Inhalt ca. l	Gewicht ca. kg	Preis Mk.
3587	0,75	0,75	19,—
3597	1,25	1,0	22,—
3607	1,75	1,1	23,—

ALLGEMEINE ELEKTRICITÄTS-GESELLSCHAFT

ABT. HEIZAPPARATE

Peter Behrens, Elektrická varná konvice, 1912

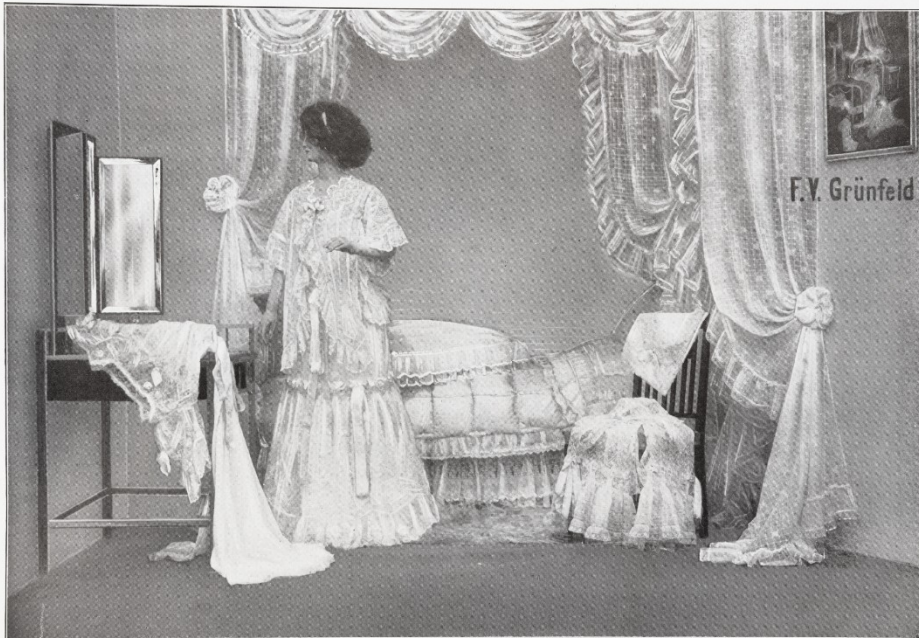
Obchodní domy Berlin – Wertheim,
Tietz, arch. Alfred Messel

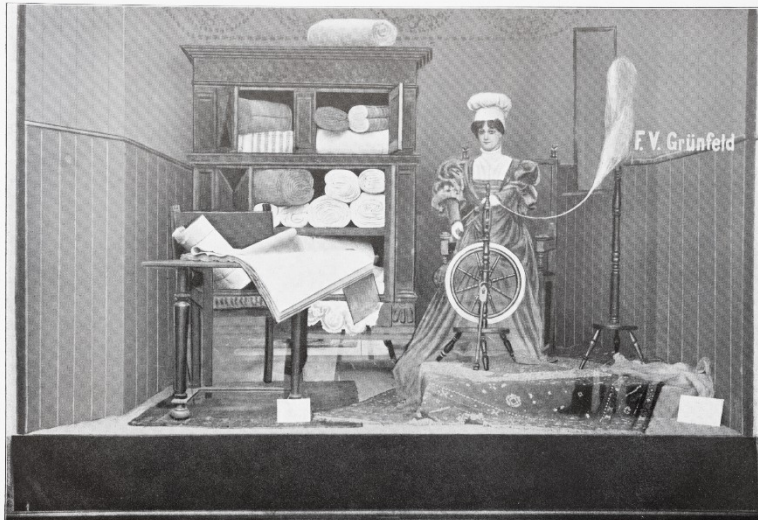
Arnold Obersky, Taubenstr. 18

J. V. Grünfeld, Leipzigerstr. 19-20

Blatt 25

J. V. Grünfeld, Leipzigerstr. 19-20

Blatt 26

Boese & Co., Landsbergerstr. 64

Photo: Zander & Labisch

DIPLOM

Blatt 4

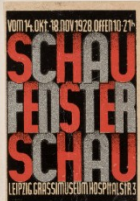
XXII 6626/2. 13

KUNSTGEWERBE-MUSEUM ZU LEIPZIG
GRASSIMUSEUM + HOSPITALSTRASSE 3

K. G. MUSEUM LEIPZIG

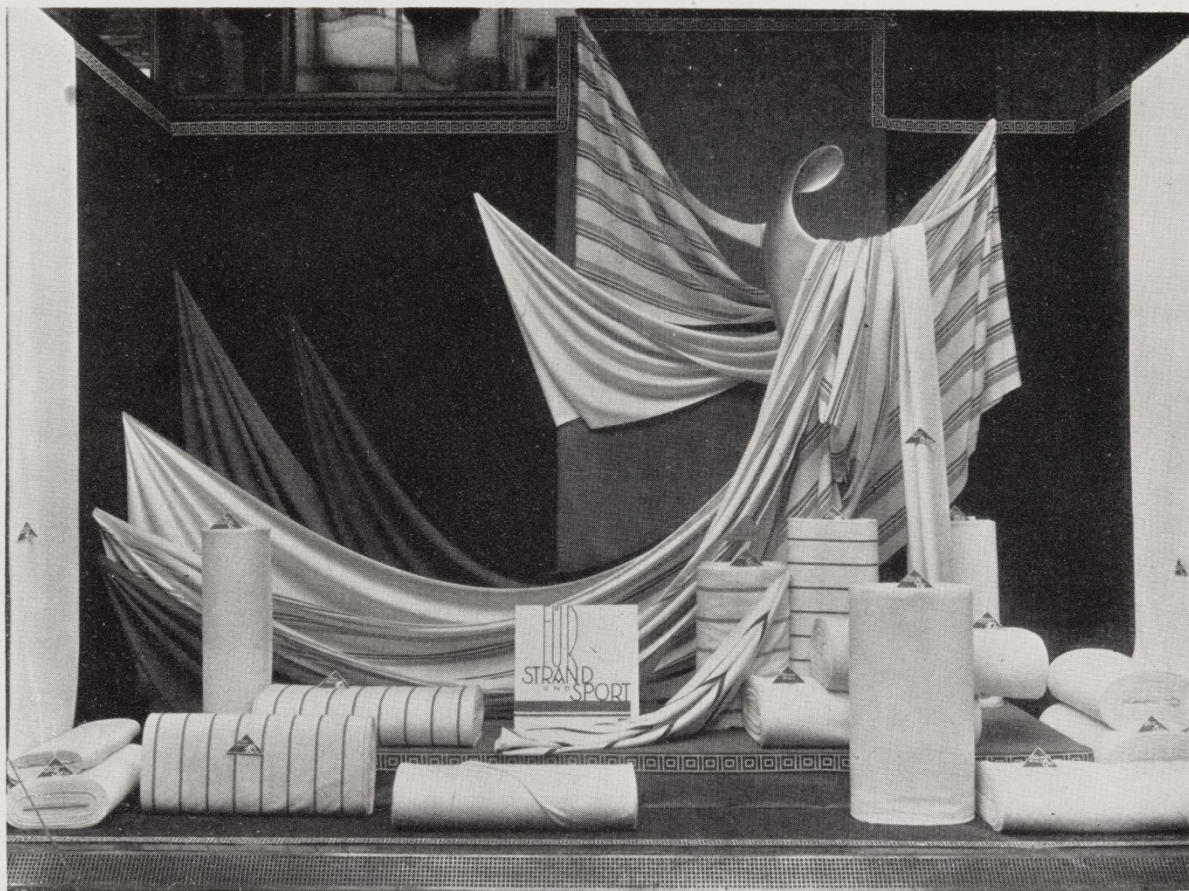
SCHAUFENSTER SCHAU

veranstaltet vom Kunstgewerbe-Museum zu Leipzig
in Verbindung mit dem
Bund der Schaufensterdekorateure
Deutschlands, e. V., Berlin
der Höheren Fachschule für Dekorationskunst
(Schule Reimann), Berlin
und der Staatl. Akademie für graphische
Künste und Buchgewerbe, Leipzig

14. OKTOBER BIS 18. NOVEMBER
1928

10.840.

Schaufensterdekoration Gustav Cords, Berlin

Entwurf: Gerta-Elisabeth Thiele, Berlin

„Für Strand und Sport“

DIE FORM

ZEITSCHRIFT FÜR GESTALTENDE ARBEIT

VERLAG HERMANN NEKENDORF, BERLIN W 35

218

APRIL : 1926
HEFT : 7
JAHRGANG : 1

Typisierung: dům a typizovaná organizace domácnosti

34 Heinrich Tessenow

Houses designed for the Garden City of Hohensalza, 1911–14

This courtyard scheme suggests an idyllic community. The drawing technique is reminiscent of Schinkel's drawings for the Garden House at Charlottenhof in Potsdam and, as with Schinkel's design, a pergola gives a slightly Mediterranean flavour to the project.

Hellerau, 1909

Zahradní město, typizovaný dům, model pro typizovaná sídliště

Efektivně plánovaná obytná komunita - sídliště (Siedlung)

[Richard Riemerschmid](#), [Heinrich Tessenow](#), [Hermann Muthesius](#), [Kurt Frick](#), [Georg Metzendorf](#), [Wilhelm Kreis](#) and [Bruno Paul](#).

Urtyp domu
Hellerau u Drážďan

Frederick Winslow Taylor (1856 – 1915)

Vědecká organizace práce, efektivita pohybů, racionalizace

Taylor, F. W., *The Principles of Scientific Management*,
New York and London, 1911

Základy vědeckého vedení, Praha 1925

Vědecký, účelný management domácnosti

THE NEW HOUSEKEEPING

in factories have, after examination, found that each separate operation was being done very well; but time and recrossing of materials resulted in waste, because the main equipment was not in right relation to other processes in the same room or the same building.

In general, I should lay down these simple rules for a right-handed person:

1. Icebox or pantry to left of preparing table; stove to right of working table, and serving table to right of stove.

2. Sink table to right of sink; drain to left of sink; closet or china shelves to left of drain.

As the next step in our standardization it is important that every bit of the main equipment, the sink, stove, cabinet top, and tables, are at the right height for the worker. Only at the right height can there be ease in working at their surfaces. The table found in chapter two will help any woman find the best height for herself; or she can by actual experiment of holding a pan on a small table, which a second person lowers and raises, adjust the most comfortable place for her arms to hold the pan or bowl.

[52]

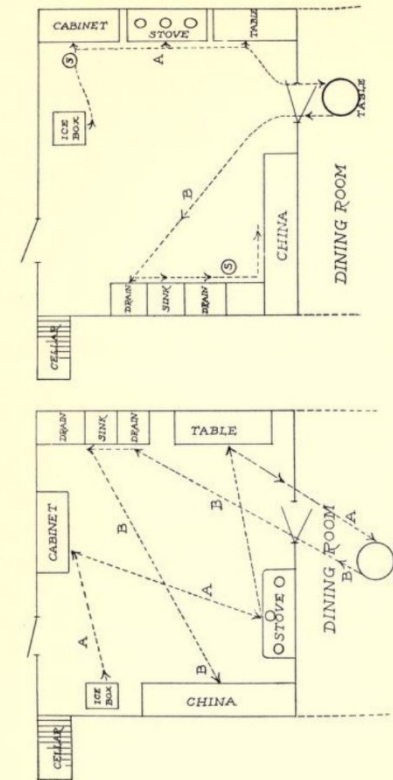

Diagram showing proper arrangement of equipment, which makes a simple chain of steps, in either preparing or clearing away a meal. (A — preparing; B — clearing)

Diagram showing badly arranged equipment, which makes confused, intersecting chains of steps, in either preparing or clearing away a meal. (A — preparing; B — clearing)

Catharine Beecher (1800 – 1878)

Treatise on Domestic Economy 1840

American Woman's Home 1869

Frederic Winslow Taylor 1856 – 1915

Principles of Scientific Management 1912

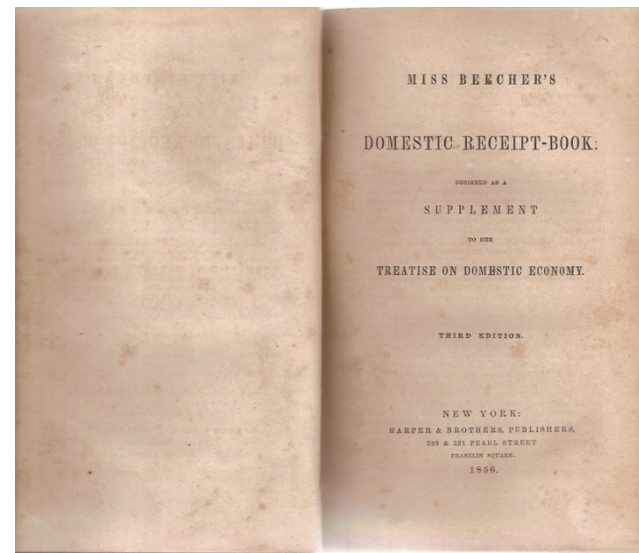
Christine Frederick 1882- 1970

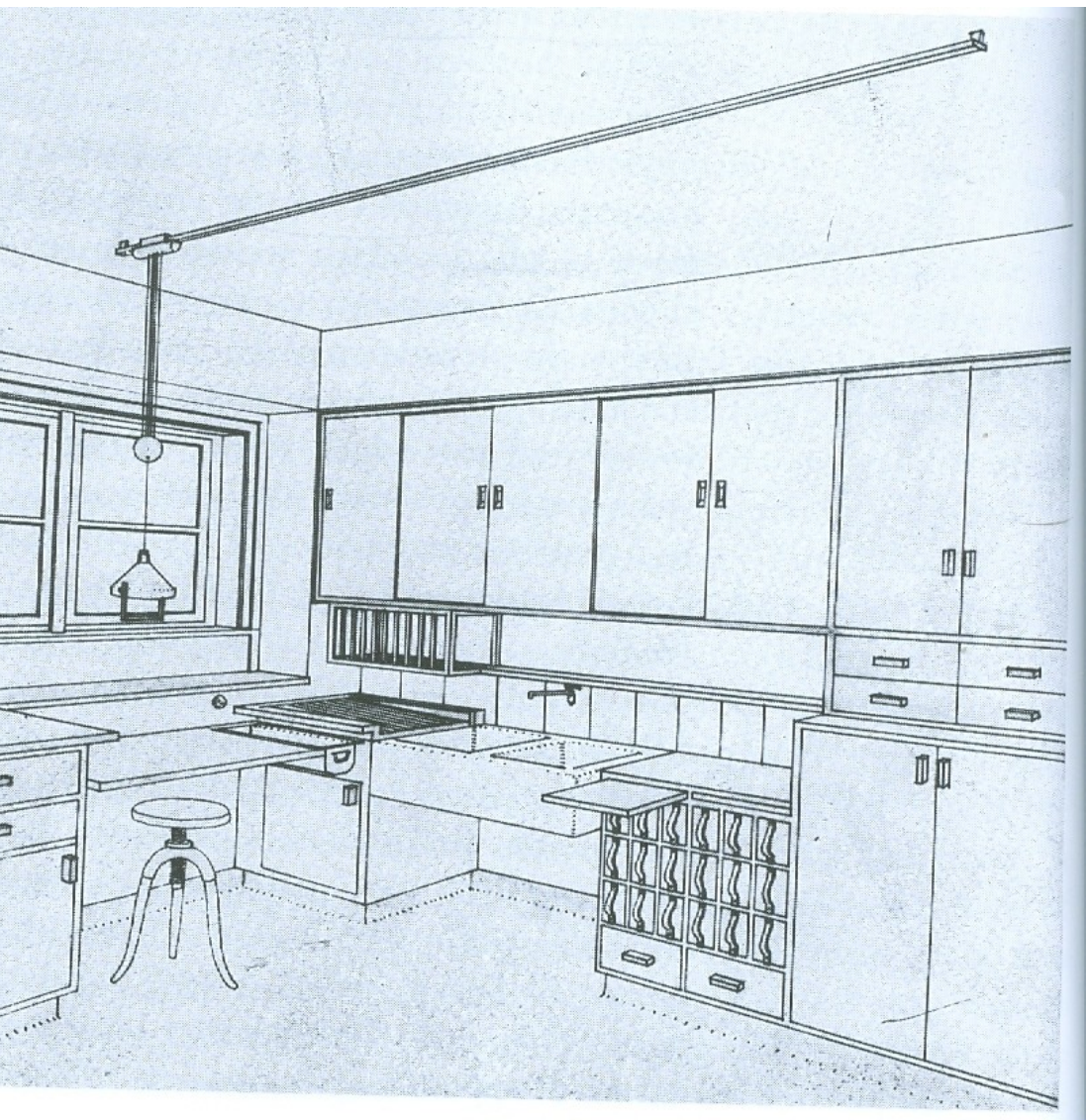
The New Housekeeping: Efficiency Studies in Home Management, New York 1913 (přeloženo do němčiny 1922 – americká tayloristka)

Edna Mayer, Neue Haushalt, 1926

Grete Schütte-Lihotsky 1897-2000 (spolupráce Tessenow, Muthesius)

Marta Pořisková-Urbanová (viz M. Pachmanová, Civilizovaná žena, Praha 2021)

Grete Schütte-Lihotsky, 1924, standardizovaná „frankfurtská kuchyně“
Realizovaná na tayloristických principech v kontextu DWB

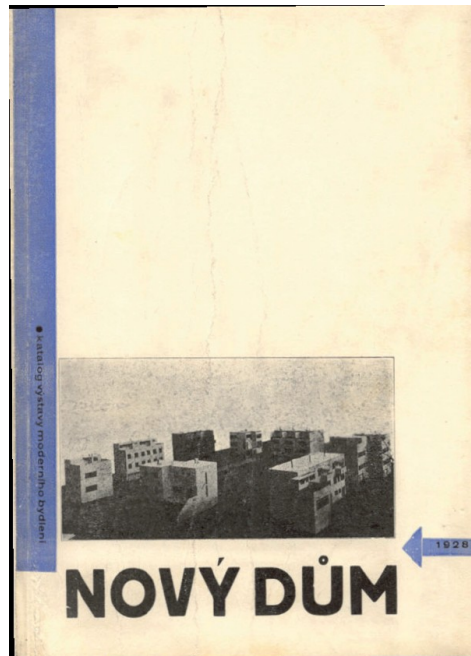
Weissenhoffsiedlung u Stuttgartu 1927
(organizoval Deutscher Werkbund)

Otázky standardizovaného bydlení

Weissenhoffsiedlung u Stuttgartu 1927

Kolonie Nový Dům Brno 1928

Kolonie Baba Praha 1932

Deutscher Werkbund

Deutscher Werkbund

DWB, překlad: Svaz německého díla)

je německá skupina umělců, architektů,
designérů a řemeslníků.

Založil 1907 Hermann Muthesius v Mnichově.

analogie německého Werkbundu u nás:

Svaz českého díla (1915)

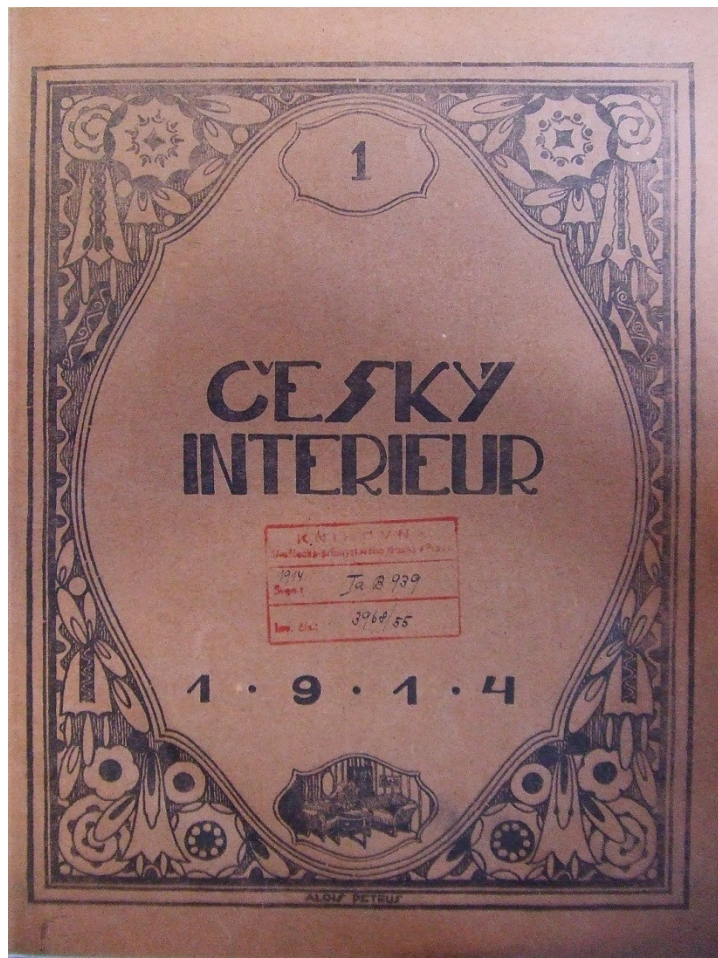
zal. Jan Kotěra

Svaz československého díla po (1918)

Josef Gočár, Pavel Janák, Otakar Novotný, Dušan Jurkovič, Rudolf Stockar, Oldřich Starý, František Kysela, V.H. Brunner, Jan Vaněk, Jan E. Koula, Hana Kučerová-Záveská, Antonín Kybal, M. Prokop, Ladislav Sutnar, ad.

Výstavní prostor PUD, česká expozice na výstavě Werkbundu Kolín nad Rýnem 1914
V. V. Štech, Čechische Bestrebungen um ein modernes Interieur/ České cesty k modernímu interiéru, Prag 1915

Jan Vaněk,
Český svaz pro zumelečtění řemesel,
Český interieur 1914

ČESKÝ SVAZ PRO ZUMĚLEČTĚNÍ ŘEMESEL

V roce 1907 zahájil na vysoké obchodní škole v Berlíně známý německý architekt a esthet Muthesius své přednášky, kterými se postavil příkrě proti špatné tovární výrobě, která svými nevkusnými výrobky kazí vkus obecnosti a nedbá na jakost svých výrobků. Svaz říšskoněmeckých průmyslníků cítil se přednáškami a správným stanoviskem Muthesiovým uražen, usiloval pak o to, aby přednášky Muthesiovy byly překazeny.

Tento protitlak však vzbudil odezvu u stoupenců myšlenek Muthesiových a stal se nepřímo podnětem k organisovanému hnutí. Významné s Muthesiem sympatisující kruhy spojili se ještě téhož roku v Mnichově ve svaz nazvaný „Deutscher Werkbund“, který vzal si za úkol, zaváděti umění do řemesel, průmyslu i obchodu. Současně ovšem musil ihned potírat šlendrián, nesolidnost a nevkusnost výrobků, jež vynesl a rozšířil rozmachem továren a bezohledně mamonářství podnikatelů. Ze je u nás poměrně ještě hůře, toho zatím vzpomínáme. — A „Werkbund“ dosáhl v Německu již takřka svého cíle. Do dneška vykonal pro zumelečtění řemeslné výroby i obchodu velmi mnoho: učí a nabádá řemeslníky pracovati společně s umělci; učí a poučuje obecnost, aby rozeznávalo vkusné od nevkusného; učí obchodníky pohlížeti na vnitřní i zevní úpravu svých obchodů a výkladů s hlediska esthetické-

ho; vede průmyslníky k tomu, aby stavěli své továrny a provozovací budovy tak, aby z nich byl setřen nepřijemný strojový dojem, který sama továrna výroba vnučuje, a aby kasárnický vzhled továren byl nahrazen útvary úhlednějšími. „Werkbund“ poukazuje správně na to, že dělník v krásném okolí pracuje mnohem radostněji, čímž se zvýší jistě značně ekvivalent práce. Umělecký řemeslník v krásném okolí vytváří pak mnohem lépe než v okolí kasárnických budov, neboť celkové harmonické okolí jej k tomu přímo pobádá a povzbuzuje.

Dnes je „Deutscher Werkbund“ velkým sdružením významných umělců, uměleckých řemeslníků a průmyslníků, literátů, učenců a podporovatelů těchto snah. Lidé, kteří tyto snahy životem svým projevili, byli svazem k členství přímo vyzváni, aby myšlenky tyto jako členové organisované práce ještě více rozšiřovali a podporovali. Pozvání k členství v tomto svazu jest tak jistým uznáním zásluh osobních.

Sama existence „Deutscher Werkbundu“, jeho účinný příklad zapůsobil i u nás podnětlivě. Dle příkladu tohoto „Werkbundu“, který má své odbočky i ve Vídni a v Budapešti, ustavi se také v Praze „Český svaz pro zumelečtění řemesel“, který vyvolává v život naší výtvarní umělci.

Čeští uměleční řemeslníci i celá veřejnost pokud se zajímá o zumelečtění naší výroby ze stanoviska uměleckého i uměleckému stanovisku odpovídající jakosti, uvítají tento krok výtvarných umělců zajisté vřele. Ze hnutí je založeno hluboce a vážně, o tom svědčí již to, že v čelo hnutí staví se význačný náš výtvarník, architekt prof. Kotěra, a že v přípravném komitétu jsou účastníky hlavní pracovníci na tomto poli.

Předpokládám a zajisté i celá veřejnost naše si tak přeje, aby se neobjevila i zde známá ne-

snášenlivost českých umělců, kteří jsou rozdrobeni v několik spolků a skupin. Nepochybujeme o vážných tendencích těchto spolků — ale rozdrobenost je na úkor propagační síle, mohutnosti hnutí i národohospodářským výsledkům, které zdravá a sdružená umělecká práce může přinést, neboť jen na těchto základech může umělecko-průmyslové hnutí růsti spolehlivě, bez mnohých zdržujících tísni a vyvíjeti se zářivým znakem morálního úspěchu.

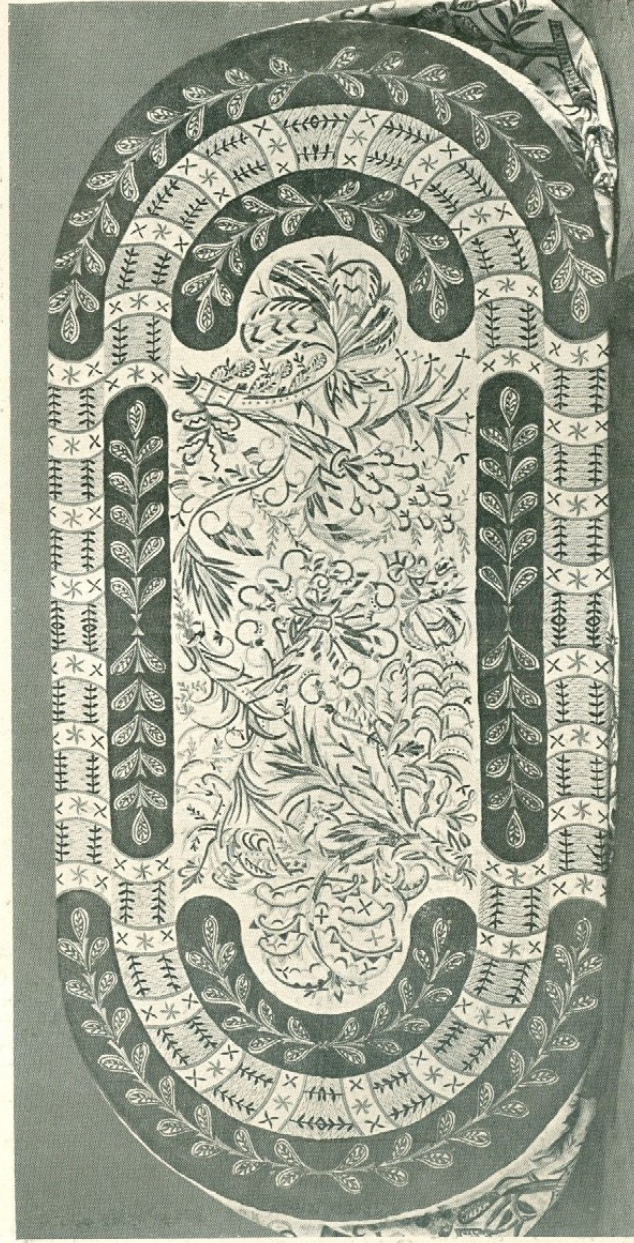
JAN VANĚK ml.

P. Janák a F. Kysela: Stánek Svazu Českoslov. Díla na II.
Pražs. Vzork, Veletřhu 1921

Členy SČSD byla řada významných představitelů meziválečného československého designu a architektury (např. **Josef Gočár, Pavel Janák, Oldřich Starý, Ladislav Žák, J. E. Koula, Hana Kučerová-Záveská, Jan Vaněk, Ladislav Sutnar, Helena Johnová, Bohumil Južnič, Antonín Kybal, Slávka Vondráčková, Božena Pošepná, Alois Metelák, Ludvika Smrčková** a mnozí další).

Nejdříve se na platformě SČSD rozvíjel „národní styl“, ale od konce dvacátých let se svaz zaměřoval na reformu designu a bytové kultury pro střední a nižší společenské lidové vrstvy. Na rozdíl od opulentního dekorativismu buržoazie, propagovala SČSD moderní demokratický styl, který reprezentovaly slohové formy konstruktivismu, purismu a funkcionalismu, programově spjaté s účelností, hospodárností a hygienou. Zejm. po roce 1928 byly intence SČSD levicové, vedené „socialistickou myšlenkou za zlepšení obecného života člověka“ a utopické pokrokové kultury pro všechny. Pozornost byla na několika vypsáních soutěží věnována nejmenšímu „lidovému bytu“ a jeho skromnému „ušlechtilému“ vybavení.

II. Výstava Svazu Čs. Díla r. 1923—24. Fr. Kysela: Vyšivaná stolní pokrývka

II. Výstava Svazu Čs. Díla r. 1923—24. Hlavní síň. Malby: F. Kysela.

Vizuální stereotyp, státní a národní identita: slovanské kroje, výšivky
Václav Čutta (1878 – 1934) **První prezident Československé republiky T. G. Masaryk vítán 21. prosince 1918 v Horním Dvořišti na půdě osvobozené vlasti, (školní obraz), 1. třetina 20. stol.**

Školní obraz od českého malíře, grafika a knižního ilustrátora Václava Čutty (28. 12. 1878 v Praze - 19. 4. 1934 tamtéž) pochází z 1. třetiny 20. století. Barevný obraz znázorňuje vítání T. G. Masaryka 21. prosince 1918 v Horním Dvořišti před vagonem s nápisem GRAND EXPRESS. Prezidenta Masaryka doprovázeného dcerou Olgou obklopují slavnostně oděni muži, včetně uniformovaných sokolů a legionářů, v pozadí několik praporů a zástav, proti prezidentovi muž s chlebem a solí na podnose, v pravém rohu žena v kroji. Čerstvé československé hranice překročil Masaryk se svým doprovodem (jen jeho vlak měl 19 vagonů a dvě lokomotivy, před ním jel vlak s legionáři) v pátek 21. prosince v Horním Dvořišti, kde ho přivítalo nově zvolené Národní shromáždění. Národní listy o této události napsaly: "... Po jedné hodině vjížděla za velkého napětí všech přítomných ověčená lokomotiva prezidenta doktora Masaryka do nádraží; Sokolové, konající čestnou stráž, zaujali své místo a stejně i setnina vojáků našich, již hudba hrála při objevení se vlaku národní hymnu Kde domov můj. ..."

Pavel Janák, Československý výstavní pavilon v Rio de Janeiro, 1922

Pavel Janák, Krematorium v Pardubicích, 1921-1923

Československý styl, resp. „národní sloh, národní dekorativismus“, pojem „art deco“?

Budova Banky československých legií
v Praze, Na Poříčí (dnes ČSOB)

Josef Gočár (1880-1945)

Banka československých legií, 1921-1923, interiéry František Kysela

Vestibul ~

Pohled na hlavní schodiště.

Pozoruhodná výzdoba stropu se návrhu prof. Kysely.

Dvorana

Zasedací síň.

Vstup do bankovního depa

Mřížová vrata uzavírající místnosti depotní

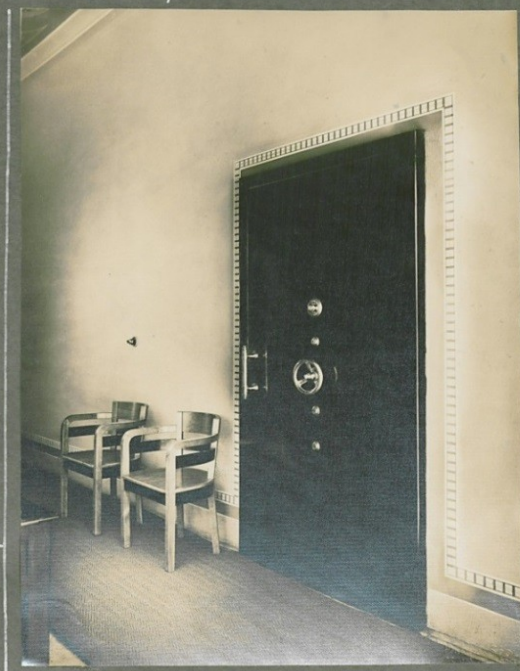
Pohled do depotních úřadoven

Depotní čekárna

Depotní úřadovna

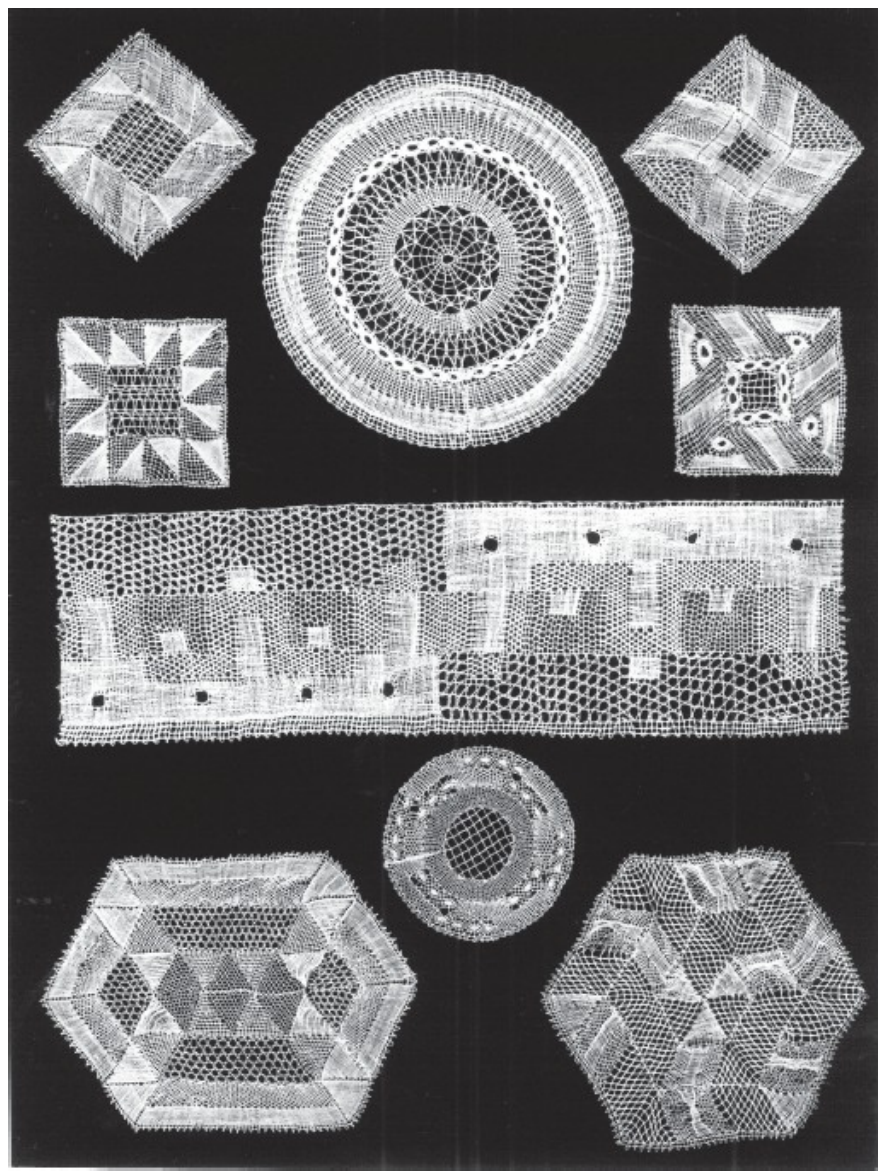
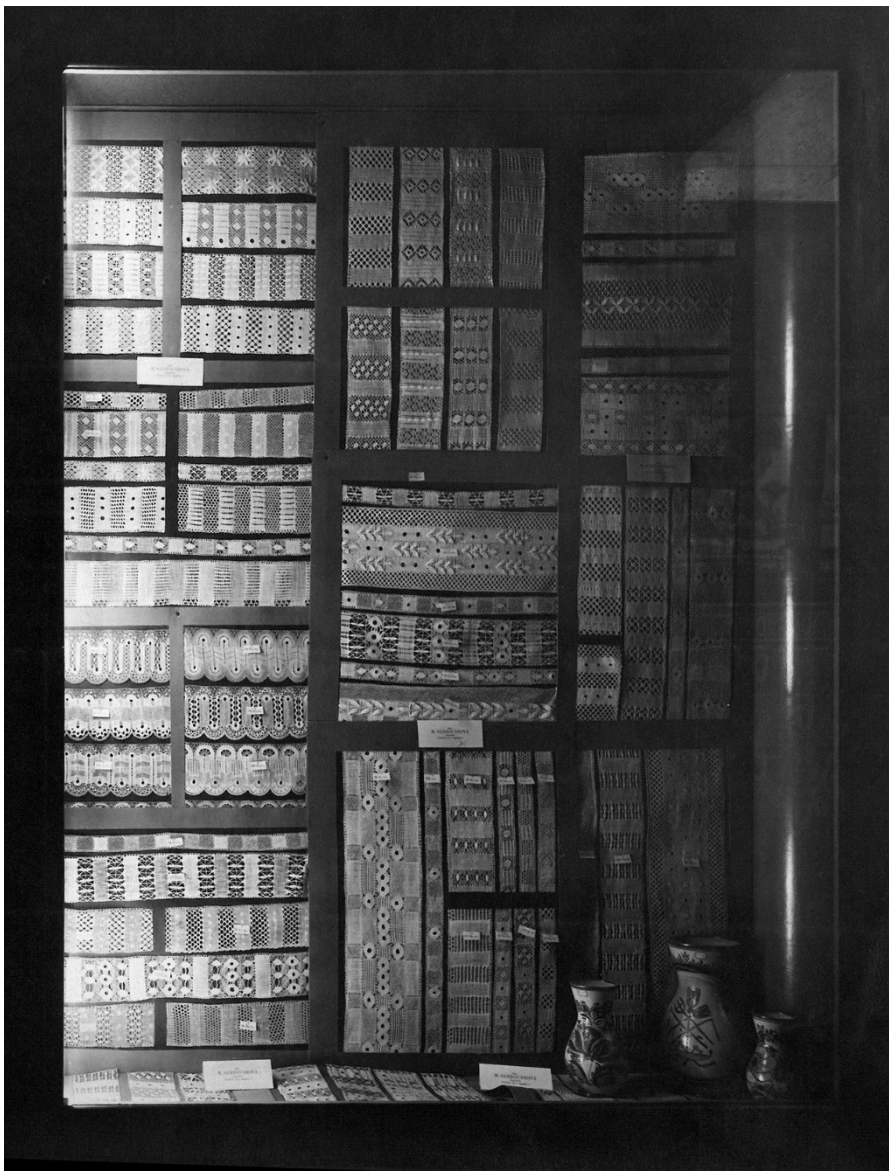
Pančič. vrata do síně pancéř. schránek

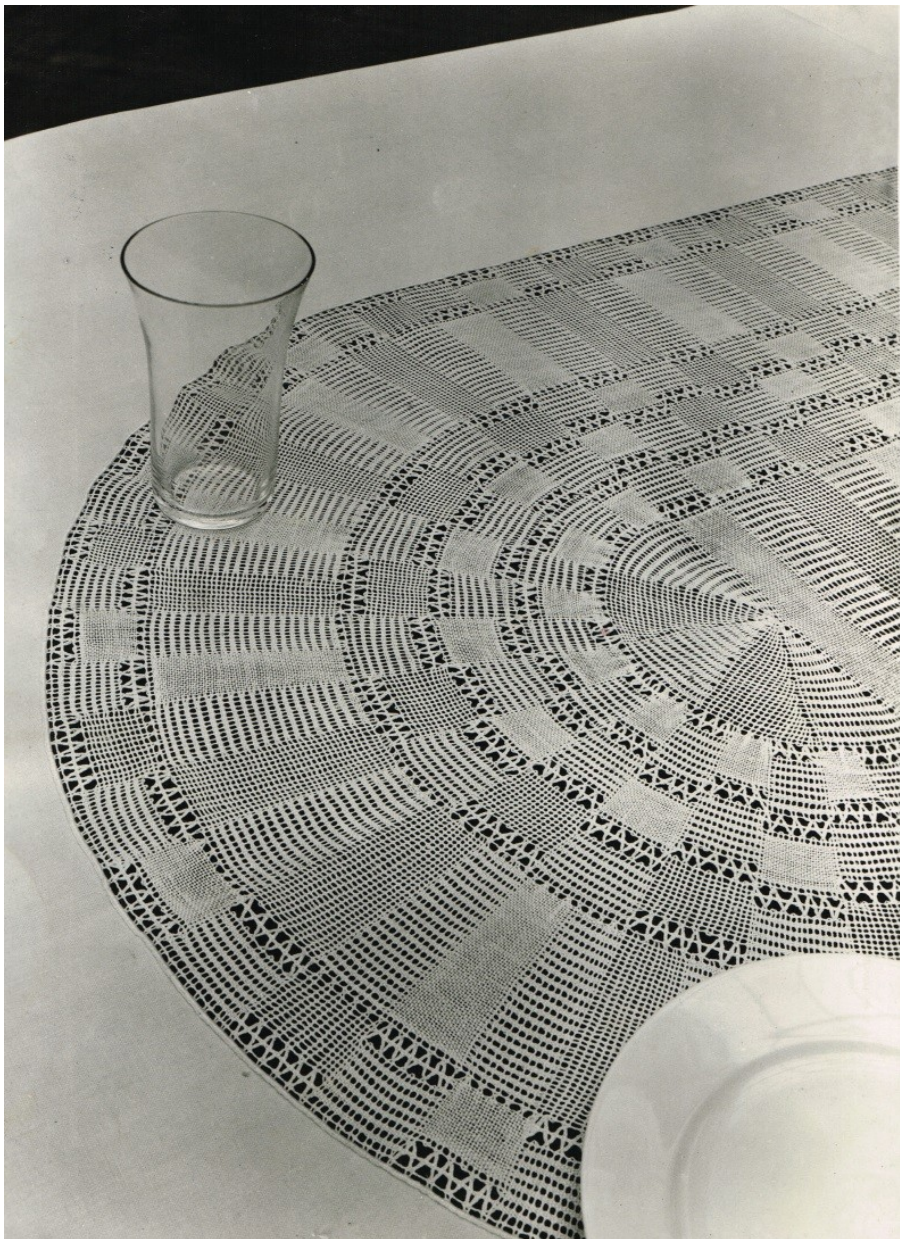
„Praslovanský ornament“

Amalie Kožmínová (1876–1951)

Cyklus fotografií z Podkarpatské Rusi, 1920–1922

Soubor paličkovaných krajek pro Mezinárodní výstavu dekorativních a průmyslových umění v Paříži, 1925

Marie Serbousková (1895–1964)

Pavel Janák (1882–1956)

Soubor Lidový byt (lavice, 4 židle a věšáková police, stůl), SČSD, 1921